

Βασικές επιλογές της πρότασης Αναθεώρησης

Η πρόταση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος συνιστά εγχείρημα ευρείας εμβέλειας και αποτελεί κορυφαία στιγμή για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας και της Πολιτείας. Το Σύνταγμα του 1975/1986 εγκαινίασε και επισφράγισε την πλέον ομαλή συνταγματική και πολιτική περίοδο που γνώρισε η χώρα. Οι καιροί, ωστόσο, ανέδειξαν νέες ανάγκες, τις οποίες δεν ήταν δυνατόν να προβλέψει ο συντακτικός νομοθέτης του 1975. Στη σημερινή κοινωνία η Ελευθερία έχει περισσότερες ευκαιρίες, αντιμετωπίζει όμως και μεγαλύτερους κινδύνους. Η Πολιτεία καλείται εξάλλου να ανανεώσει τους θεσμούς της, ώστε να ανταποκριθεί σε σύνθετα νέα δεδομένα. Με γνώμονα αυτές τις εκτιμήσεις, οι βασικές επιλογές της Πρότασης διαμορφώνονται ως εξής:

1. Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων ενισχύεται ενπρώτοις με τη συμπλήρωση, διευκρίνιση και ανανέωση κλασικών ρυθμίσεων, ώστε να προσαρμοσθούν στις απαιτήσεις της εποχής μας. Εδώ ανήκουν ιδίως η δυνατότητα καθιέρωσης εναλλακτικής θητείας για τους αντιρρησίες συνείδησης, η βελτίωση των εγγυήσεων της προσωπικής ασφάλειας, η κατάργηση της θανατικής ποινής, η σύσταση ανεξάρτητης δημόσιας αρχής για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας. Επίσης κατοχυρώνονται νέα δικαιώματα που αναδεικνύονται ως κοινός τόπος στο σύγχρονο ευρωπαϊκό συνταγματικό πολιτισμό. Εδώ ανήκουν το δικαίωμα πληροφόρησης, η προστασία του προσώπου από βιοϊατρικούς πειραματισμούς, η προστασία από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, το δικαίωμα απάντησης και η υποχρέωση επανόρθωσης για όλα τα ΜΜΕ, η κατοχύρωση του ΕΡΣ ως ανεξάρτητης δημόσιας αρχής και η διασφάλιση του δικαιώματος επαγγελματικού προσανατολισμού και διαρκούς επαγγελματικής κατάρτισης.

2. Η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης καθιστά χρήσιμη την αναδιατύπωση των διατάξεων που διέπουν τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τομή στο πολιτικό σύστημα αποτελεί η πρόβλεψη έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα που θα θέσει αποτελεσματικό φραγμό στην υπερβολική διάθεση πόρων για την εκλογή των βουλευτών. Η απλοποίηση εξάλλου της διαδικασίας εκλογής του Προέδρου της

Δημοκρατίας θα απαλλάξει το πολιτικό μας σύστημα από ανεπιθύμητες τριβές και εντάσεις.

3. Η ενδυνάμωση της λαϊκής κυριαρχίας τη στιγμή έκφρασης του εκλογικού σώματος επιτυγχάνεται αφενός με την καθιέρωση της δυνατότητας επιστολικής ψήφου και αφετέρου με την πρόβλεψη της εφαρμογής του εκάστοτε νέου εκλογικού συστήματος στις μεθεπόμενες βουλευτικές εκλογές.

4. Η επεξεργασία και ψήφιση των νομοσχεδίων κατανέμεται λειτουργικά μεταξύ των Επιτροπών και της Ολομέλειας της Βουλής. Πρόκειται για καίρια επιλογή που θα σηματοδοτήσει την αναβάθμιση του ρόλου του Κοινοβουλίου. Ο επαναπροσδιορισμός των κωλυμάτων και των ασυμβιβάστων υπό τις νέες συνθήκες των οικονομικών λειτουργιών ενός σύγχρονου κράτους θα συμβάλλει, εξάλλου, στην επίλυση προβλημάτων που σκιάζουν συχνά το πολίτευμά μας.

5. Η δραστική αναμόρφωση του θεσμού της ποινικής ευθύνης των υπουργών στο πνεύμα των απαιτήσεων μίας δικαιοκρατούμενης Πολιτείας καθώς και η δημιουργία συμβουλευτικών κυβερνητικών οργάνων, όπως η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Εθνικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, θα ανανεώσουν τον θεσμικό εξοπλισμό στην περιοχή της λειτουργίας της Κυβέρνησης.

6. Μείζονος σημασίας πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται επίσης στην περιοχή της Δικαιοσύνης, με στόχο την ενίσχυση της (εσωτερικής και εξωτερικής) ανεξαρτησίας της. Συγκεκριμένα, προβλέπονται νέοι όροι για τη συγκρότηση του οργάνου που συμπράττει στην επιλογή των μελών των ανωτάτων δικαστηρίων καθώς και νέα σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, ενώ αναμορφώνεται το υπηρεσιακό καθεστώς των δικαστικών λειτουργών με νέες ρυθμίσεις που επιδιώκουν την ορθολογικότερη οργάνωση της Δικαιοσύνης. Ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων ενισχύεται, τέλος, με την ανάθεσή του στην Ολομέλεια των ανωτάτων δικαστηρίων.

7. Στον τομέα της Διοίκησης, η συγκεκριμενοποίηση των διατάξεων για την τοπική αυτοδιοίκηση θα ενισχύσει τον θεσμό, θα καταστήσει δε ευχερέστερη και τη λειτουργία της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης. Με τη συνταγματική κατοχύρωση του ΑΣΕΠ και του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητων δημόσιων αρχών επιδιώκεται η εμπέδωση της αξιοκρατίας αλλά και γενικότερα της εμπιστοσύνης του πολίτη απέναντι

στο Κράτος, στοιχείων απαραίτητων για την εύρυθμη λειτουργία του δημόσιου διοικητικού συστήματος.

Αθήνα, 25 Μαΐου 1997